

21.1.2005

Ritva Halila

NEUVOTTELUKUNNAN KOKOUS

Aika 20.1.2005 klo 15.30-17

Paikka Iso kokoustila, STM, Kirkkokatu 14, Helsinki

Läsnä:	Paula Kokkonen, puheenjohtaja	(x)	Leena Niinistö, varapuheenjohtaja	(x)
	Jäsenet:		Varajäsenet:	
	Jyrki Pinomaa	()	Oiva Antti Mäki	()
	Markku Lehto	(x)	Kati-Pupita Mattila	()
	Timo Keistinen	(x)	Rauno Mäkelä	()
	Vuokko Rauhala	(x)	Anne Boström	()
	Pirkko Lahti	()	Soili Nevala	()
	Veikko Aalberg	()	Esko Alhava	()
	Marjatta Blanco Sequeiros	()	Aira Pihlainen	(x)
	Hannu Hausen	(x)	Kalle Mäki	()
	Jaana Kaleva-Kerola	(x)	Heikki Hinkka	()
	Marita Liljeström	(x)	Irma Pahlman	()
	Martin Scheinin	(x)	Veli-Pekka Viljanen	()
	Merja Nikkonen	()	Hans Åkerblom	()
	Pekka Louhiala	(x)	Jaana Hallamaa	()
	Sirkku Eho	(x)	Helena Leino-Kilpi	()
	Anne Huotari	()	Pehr Löw	()
	Tuula Väätäinen	()	Saara Karhu	()
	Simo Rundgren	()	Merikukka Forsius	()
	Paula Risikko	()	Sirpa Asko-Seljavaara	(x)
	Risto Pelkonen, pysyvä asiantuntija	()		
	Sirpa Peura, asiantuntija	(x)		
	Raimo Pekkanen, TUKIJA:n puheenjohtaja	(x)		
	Helena Kääriäinen, TUKIJA:n varapuheenjohtaja	()		
	Outi Konttinen, TUKIJA:n sihteeri	(x)		
	Nina Lindqvist-Wheatley, osastosihteeri	(x)		
	Ritva Halila, pääsihteeri	(x)		

1 Kokouksen avaus

Puheenjohtaja Paula Kokkonen avasi kokouksen klo 15.30.

2 Esityslistan hyväksyminen

Hyväksyttiin.

3 Edellisen kokouksen pöytäkirja

Hyväksyttiin.

4 Ilmoitusasiat

- ETENE:lle on tullut ilmoitus kansainvälisestä bioetiikkakokouksesta Sanliurfassa, Turkissa, 14.-18.11.2005. Kokouksesta on lisätietoa osoitteessa www.jointbioethics.org.
- WMA on julkaissut uuden etiikan käsikirjan. Kirjasta on lisätietoa osoitteessa <http://www.wma.net/e/ethicsunit/resources.htm>
- Kokouspostin mukana on lähetetty Outi Konttisen kaksi matkaraporttia.

5 Vuoden 2004 seminaari

Seminaarin yhteenvetoa ovat valmistelleet Leena Niinistö, Pekka Louhiala, Sirpa Peura sekä Marjatta Blanco Sequeiros. Vuoden alussa ryhmä kokoontui vielä kerran ja pohti julkaisun rakennetta. Päätettiin liittää Sari Ahosen kirjallisuuskatsaus seminaarista tehtävään julkaisuun pienin korjauksin, jotka hyväksytetään Sari Ahosella. Julkaisuun painetaan liitteeksi jo aiemmin julkaistut terveydenhuollon yhteiset eettiset periaatteet. Alkuun nähtiin tärkeäksi lisätä myös maahanmuuttoon liittyvää terminologiaa.

Koska monet kokoukseen osallistuvat eivät olleet saaneet postitse yhteenvetoa, pyydetään jäsenistöltä siitä kommentteja pääsihteerille sähköpostilla 31.1. mennessä.

6 Vuoden 2005 kesäseminaari

Edellisessä kokouksessa sovittiin, että kesäseminaari pidetään terveydenhuollon markkinoista. Puheenjohtaja ja pääsihteerit olivat luonnostelleet ohjelmaa, joka lähetettiin kokouspostin mukana ETENE:n jäsenille ja varajäsenille. Pääosin kommentit ovat olleet positiivisia, joskin lääke-markkinoista, erityisesti luontaislääkkeistä toivottiin seminaariin myös alustusta.

Sosiaali- ja terveysministeriössä on valmisteilla sairausvakuutuskorvauksen kokonaisuudistus, joka tulee muuttamaan korvauskäytäntöjä erityisesti lääkkeiden ja kirurgisten toimenpiteiden osalta. Asiaa valmisteleva työryhmä esittää, että hoidon tarpeellisuus vaikuttaisi sairausvakuutuspalautuksen palautustaksaan. Tärkeiden toimenpiteiden korvattavuus nousisi, ja esim. esteettisten toimenpiteiden korvaus laskisi.

Neuvottelukunnassa keskustelussa nousi esiin terveydenhuollon tuottajien synnyttämät markkinat, ja kysymys siitä, toteutetaanko terveydenhuollon avulla ihmisten fantasioita. Pohdittiin myös sitä, voiko julkisella rahoituksella tehdä eri asioita kuin yksityisellä rahoituksella siten, että vähemmän tärkeitä asioita saa ostaa itse. Rahoitusjärjestelmämme rahoittaa kuitenkin myös näitä yksityisen

terveydenhuollon tarjoamia palveluita. Keskusteltiin myös itsehoitolääkkeiden markkinoista, elämän lääkkeellistymisestä sekä myös läkehoidon vaaroista, mm. liikalääkityksestä vanhuksilla.

Kokouksessa keskusteltiin nykyajan ihmiskuvasta, joka ihannoii nuoruutta ja iättömyyttä. Muutama vuosikymmen sitten ihmiset jäädessään eläkkeelle olivat raihnaisia ja sairaita. Nykyisin eläkeikäiset ovat hyväkuntoisia ja pitkäikäisiä. Eläkkeellä olijoiden määrä on kasvanut huomattavasti. Markkinavoimat muuttavat ihmiskäsitystä, ja markkinat voivat ohittaa myös terveydenhuollon perimmäiset tavoitteet. ETENE voisi nostaa tämän vaikutuksen näkyviin, jotta kansalaiset voisivat tiedostaa asian. Markkinat aiheuttavat myös epätasa-arvoa; oikeutta hyvään hoitoon markkinoidaan monella tavalla. Markkinat ovat voimakas tekijä terveydenhuollon tarpeiden, toiveiden ja kustannusten nousussa. Usein on vaikea erottaa tarpeita ja toiveita, jotka saatetaan samaistaa. Joudumme kuitenkin elämään markkinavoimien kanssa. Keskustelussa pohdittiin, miten niiden kanssa voidaan tulla toimeen. Kysyttiin myös, kuka tai mikä ovat markkinavoimat ja keneen ne manifestoituvat.

Ehdotetaan otsikoksi: Ihmiskuva lääketieteen ja markkinavoimien muokattavana. Ehdotettiin teologin ja filosofin dialogia ihmiskuvasta. Plastiikkakirurgian ja esteettisen kirurgian rajapintaa toivottiin tuotavan esiin keskusteluissa. Alalla työskenteleville rajapinta voi olla selkeä, mutta se ei ole sitä ulkopuolisille.

Puheenjohtaja ja pääsihteeri muokkaavat ohjelmaa keskustelussa tulleiden kommenttien perusteella.

7 ETENE:n toimintasuunnitelma

Pääsihteeri esitteli toimintasuunnitelman, joka oli lähetetty sähköisenä ETENE:n jäsenille ja jaettu vielä hieman korjatussa muodossa pöydälle. Pääsihteeri kertoi, mitä muutoksia tulostettuun ja kopioituun versioon oli vielä tehty.

Toimintasuunnitelmasta päätettiin poistaa henkilöstön tehtäväkuvaukset. Kokouksessa keskusteltiin TUKIJA:n henkilöstövoimavaroista.

Päätettiin lisätä toimintasuunnitelmaan kokouksissa käsiteltäviä aiheita: elämäntapalääkkeisiin liittyvät eettiset kysymykset, työssä olevan väestö hyvinvointi, eristäminen ja liikkumisen rajoittaminen potilaan hoidossa / palvelulainsäädäntö, tiedon siirron ja tietosuojan ongelmat / tiedon logistiikka terveydenhuollossa, vanhusten lääkehuollon ongelmat, uudistuva sairausvakuutusuudistus.

8 TUKIJA:n asiat

Neuvottelukunnan kokouksessa keskusteltiin jo edellisessä kohdassa esiin tulleesta voimavarojen puutteesta. Puheenjohtaja ottaa asian esille ministeriössä. Jaostosihteeri Outi Konttinen laatii TUKIJA:n tämänhetkisestä toiminnasta ja voimavaroista muistion, jonka puheenjohtaja antaa peruspalveluministerille tapaamisessaan 26.1.2005.

9 Muut asiat

ETENE on saanut Lapin sairaanhoitopiirin eettisen toimikunnalta kirjeen koskien hoitotyön opiskelijoiden opinnäytetöitä ja tutkimushankkeita sekä eettisen toimikunnan roolia tutkimusten ja hankkeiden arvioinnissa. Kyseinen eettinen

toimikunta ehdottaa, että lainsäädäntöä täydennettäisiin koskemaan myös näitä opinnäytetöitä.

Keskustelussa neuvottelukunta totesi, että tutkimuslain soveltamisala on lääketieteellinen tutkimus. Eettiset toimikunnat sairaanhoitopiireihin on koottu tutkimuslain soveltamisalaa ajatellen. Mikäli lain soveltamisalaa laajennettaisiin, myös eettisten toimikuntien rakennetta pitäisi muuttua. Toisaalta ETENE näkee tärkeäksi, että itsenäinen ulkopuolinen elin arvioi opinnäytetyötutkimuksia sekä niihin liittyviä esim. potilaille ja heidän omaisilleen meneviä kirjeitä ja muita asiakirjoja. Sairaanhoitopiirien eettiset toimikunnat, jotka vapaaehtoisesti ovat näitä arvioineet muun ryhmän puuttuessa, tarvitsisivat työhönsä ohjeistusta.

Asiaa on pohtinut myös Opetusministeriön tutkimuseettisessä neuvottelukunnassa työskennellyt Hymy-työryhmä. Tämän työryhmän valmisteilla olevasta julkaisusta saattaa saada johdantoa tähän kysymykseen. Neuvottelukunta näki myös tärkeäksi, että terveydenhuollon ammattihenkilöitä kouluttavat tahot huolehtisivat itse opinnäytetöiden monipuolisesta arvioinnista. On myös tärkeää että tutkimusyksiköissä sovitaan yhteisesti, miten ja millaista tutkimusta siellä tehdään sekä sovitaan yhteisistä säännöistä.

Kokouksessa keskusteltiin myös globalisaation vaikutuksesta terveyteen ja terveydenhuoltoon.

10 Kokouksen päätös

Puheenjohtaja Paula Kokkonen päätti kokouksen klo 18.05.

Neuvottelukunnan puolesta

Paula Kokkonen
ETENE:n puheenjohtaja

Ritva Halila
Pääsihteeri